

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av 24 § lagen om skydd i arbete

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att ordalydelsen i det stadgande i lagen om skydd i arbet som gäller ändras så, att den bättre motsvarar de krav som EG:s arbetsplatsdirektiv (89/654/EEG) ställer som gäller nödutgångsdörrar. I stadgandet stryks det uttryckliga kravet att utgångarna skall hållas olåsta.

Det räcker om de vid behov lätt kan öppnas från vartdera hållet.

Ändringen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1.1. Nuläge och föreslagna ändringar

För att avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) skulle kunna verkställas ändrades bl.a. 24 § lagen om skydd i arbete (299/58) så att den fick sin nuvarande lydelse. Ändringen trädde i kraft den 1 januari 1994.

Enligt lagrummet i fråga skall en arbetslokal vara försedd med tillräckligt många på behörigt sätt utmärkta, tydligt skönjbara och lätt tillgängliga utgångar eller räddningsvägar vilka leder till jordytan i fria luften och vilka alltid skall hållas fria. Dessa utgångar skall enligt stadgandet i 2 mom. hållas olåsta under den tid som arbete utförs eller människor annars vistas på arbetsplatsen, och lätt kunna öppnas från vartdera hållet.

I regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ändring av lagen om skydd i arbete och av lagen om tillsyn över arbetarskyddet och om sökande av ändring i arbetarskyddsärenden (RP 113/1992 rd) konstateras i motiveringen till 24 § att ändringsförslaget grundade sig på bestämmelserna om räddningsvägar i arbetsplatsdirektivet. Med arbetsplatsdirektivet avsågs rådets direktiv, om minimikrav för säkerhet och hälsa på arbetsplatsen (89/654/EEG). I bilagorna 1

och 2 till arbetsplatsdirektivet anges minimikrav för gamla och nyinrättade arbetsplatser. Punkt 4 i bilagorna gäller utrymningsvägar och nödutgångar. Enligt punkt 4.4 skall nödutgångsdörrar öppnas utåt. Nödutgångsdörrar får inte heller vara låsta eller reglade så att de inte lätt och omedelbart kan öppnas av vem som helst som skall använda dem i en nödsituation. I punkt 4.6 framhålls att nödutgångsdörrar inte får vara låsta. Stadgandets ordalydelse formulerades enligt en sådan tolkning av direktivet att också tillträdet till byggnaden skall vara obehindrat i en nödsituation. Det visade sig dock att ordalydelsen inte var lyckad, eftersom den lämnade rum för tolkningar som inte kan anses vara lämpliga. Om stadgandet misstolkas kan det leda till krav på att dörrar skall hållas öppna också i sådana situationer i affärs-, post- eller bankbranschen eller annan verksamhet som stadgandet inte avser.

Riksdagens biträdande justitieombudsman har prövat en klagan över tillämpningen av 24 § lagen om skydd i arbete och om hurvida den stämmer överens med rådets direktiv om saken. Biträdande justitieombudsmannen har meddelat sitt beslut den 1 november 1995 (1903/4/95). Enligt biträdande justitieombudsmannen kan det med tanke på

direktivets lydelse inte anses att stadgandets tolkning av direktivet är uppenbart felaktig. Europeiska gemenskapernas kommission har inte ingripit i Finlands förfarande vid införandet av direktiven i fråga. Inte heller praxisen i Europeiska gemenskapernas domstol ger någon fingervisning när det gäller tolkningen av arbetsplatsdirektivet.

Enligt biträdande justitieombudsmannens beslut leder dock en ordagrann tolkning av stadgandets klara lydelse till att tillträdet vid utgångar och räddningsvägar skall vara obehindrat i vardera riktningen oberoende av hur begreppet "olåst" tolkas. Eftersom ensamt arbete och motsvarande situationer skulle innebära uppenbara risker med tanke på säkerheten i arbetet, anser biträdande justitieombudsmannen att stadgandet inte leder till någon sådan förbättring av arbetstagarnas hälsa och säkerhet som överskrider direktivets minimikrav eller tjänar dess syfte. Biträdande justitieombudsmannen har sålunda ansett att föreskrifterna om nödutgångsdörrar bör förtydligas i lagen, eller i författningar på lägre nivå som eventuellt utfärdas med stöd av den, så att dessa föreskrifter stämmer överens med kraven i arbetsplatsdirektivet. Biträdande justitieombudsmannen har därför föreslagit för arbetsministeriet att åtgärder skall vidtas för en översyn av lagstiftningen till denna del.

Det slutresultat som motsvarar direktivets syfte och förutsätts i riksdagens biträdande justitieombudsmans beslut kan uppnås genom att stadgandets ordalydelse preciseras och kravet på att dörrarna hålls olåsta stryks. Den föreslagna ordalydelsen motsvarar den

ovan anförda tolkningen av det gällande stadgandet. I händelse av brand eller motsvarande farliga situationer skall arbetstagarna snabbt och så säkert som möjligt kunna utrymma alla ställen på arbetsplatsen. Stadgandet hindrar dock inte att dörrarna stängs inifrån på ett sådant sätt att tillträde till lokalen förhindras för obehöriga.

2. Propositionens verkningar

Den föreslagna ordalydelsen stämmer överens med den allmänna tolkningen av det gällande stadgandet. Förutom att ordalydelsen gör tolkningen entydig, men har den inga vare sig ekonomiska eller andra verkningar utöver detta.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid arbetsministeriet. Utflåtanden om propositionen har befarat av arbetsmarknadens centralorganisationer, miljöministeriet. Olycksfallsförsäkringsanstaltens Förbund r.f. och Turvallisuusalan Ammattikonsultit TAK ry. Utflåtandena har beaktats i propositionen.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 24 § lagen om skydd i arbete

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 24 § 2 mom. lagen den 28 juni 1958 om skydd i arbete (299/58), sådant det lyder i lag av den 29 januari 1993 (144/93), som följer:

24 §

får inte vara försedda med skjut- eller svängdörrar.

De utgångar som avses i 1 mom. skall, under den tid arbete utförs eller människor annars vistas på arbetsplatsen, vid behov kunna öppnas från vartdera hållet, och de

Denna lag träder i kraft den 1996.

Helsingfors den 10 maj 1996

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Terttu Huttu-Juntunen

Lag

om ändring av 24 § lagen om skydd i arbete

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 24 § 2 mom. lagen den 28 juni 1958 om skydd i arbete (299/58), sådant det lyder i lag av den 29 januari 1993 (144/93), som följer:

Gällande lag

24 §

De utgångar som avses i 1 mom. skall under den tid arbete utförs eller människor annars vistas på arbetsplatsen *hållas olåsta och lätt* kunna öppnas från vardera hållet, och de får inte vara försedda med skjut- eller svängdörrar.

Förelagen lydelse

24 §

De utgångar som avses i 1 mom. skall, under den tid arbete utförs eller människor annars vistas på arbetsplatsen, *vid behov* kunna öppnas från vardera hållet, och de får inte vara försedda med skjut- eller svängdörrar.

Denna lag träder i kraft den
1996.
